

Tipologia textual

FINALITAT	GÈNERES	ESTRUCTURA	RECURSOS LINGÜÍSTICS
Informar i aportar coneixements sobre un tema.	científics diccionaris, enciclopèdies, manuals, llibres de text, exàmens, conferències. divulgatius adreçats al gran públic amb temes d'interès general – fulletons de campanyes, d'informació	1. Introducció / presentació, 2. Desenvolupament. 3. Resum / conclusió.	Els paràgrafs subdivideixen, agrupen i ordenen la informació per fer-ne més clara la lectura. 2. El temps verbal predominant és el present d'indicatiu pel seu valor enunciatiu i atemporal. 3. Al lèxic cal triar el mot precís perquè no es produeixi cap ambigüïtat. Hi apareixen adjectius classificatius i especificatius, però no valoratius, ja que aquest tipus de text no pretén convèncer ningú.
Exposa de manera raonada i lògica unes opinions per tal de convèncer algú que manifesta una altra opinió. Predominen els judicis de fet – objectius- per sobre dels judicis de valor – subjectius-.	Assaigs, editorials, articles d'opinió, sermons, queixes i reclamacions,...	1. Exposició 2. Demostració 3. Conclusió	Preguntes retòriques, cites cèlebres. 2. Ús de l'oració negativa per contestar afirmacions de l'interlocutor o d'interrogatives retòriques per cridar l'atenció del lector. 3. Verbs i oracions que expressen causa i conseqüència. 4. Nexes conjuntius: ordinals, distributius i classificatius, adversatius, causals, finals...
Intercanviar informació entre els interlocutors	Entrevista, diàlegs teatrals, novel·les...	Ordre de l'espai i en les intervencions, salutació- presentació- cos del diàleg i comiat.	Diversitat de modalitat oracional, asseveració, exhortació... Aparició de fórmules: excuses i formes de polidesa. També hi ha signes del llenguatge no verbal.
Informar sobre estats: de persones i coses (paisatges, cases...)	Retrats, caricatures, guies turístiques, catàlegs comercials...	Ordenació espacial: nord-sud, dalt-baix, esquerra-dreta, dins-fora	Predomini verbs copulatius, abundància de CN i temps verbals imperfectius.

FINALITAT	GÈNERES	ESTRUCTURA	RECURSOS LINGÜÍSTICS
Consisteix a relatar uns esdeveniments reals, versemblants o imaginaris, amb la finalitat d'entretenir o d'informar, segons quin sigui l'objectiu de la persona que narra.	novel·les, contes, relats, llegendes; textos que recorden el que ha succeït, com als llibres de memòries, dietaris, biografies; i també en poesia.	1.Plantejament. 2. Nus. 3.-Resolució	Oracions predicatives: verbs d'acció. 2. El temps verbal més representatiu és el passat, en pretèrit perfet, simple o perifràstic, pel seu aspecte perfectiu, amb altres temps de passat (imperfet, plusquamperfet, perfet anterior, indefinit). 3. Els adverbis i les locucions adverbials de temps i de lloc situen les seqüències de la narració. 4. Els connectors poden expressar tant la successió temporal com la causal.
Dirigir, ordenar i aconsellar.	Receptes de cuina, consells per al maneig d'un aparell, normes de presentació d'un treball...	Ordenació de les accions mitjançant xifres o lletres. Pot tenir il·lustracions per ser més clarificador	Formes verbals amb valor d'obligació: present, imperatiu, perífrasis d'obligació i futur. Predomini de connectors d'ordre o altres indicadors (numerals, guionets...)
Avançar fets o esdeveniments que encara no han ocorregut.	Horòscops, butlletins metereològics, previsions econòmiques...	La informació s'ordena a partir detemes-assumptes.	Hi ha molts temps verbals en futur, adverbis detemps, perífrasis de probabilitat i oracions condicionals.
Embellir el llenguatge i cridar l'atenció dels receptors.	Poemes, cartes, converses quotidianes, embarbussaments...	Pot emprar la divisió en paràgrafs, la rima i altres recursos	Figures retòriques: (metàfora, metonímia...) Jocs de paraules dobles, cacofonies...

Exercicis

1.-

Amb la crisi i les consegüents retallades no hi ha dia que no es parles del perill de perdre el sistema de salut pública de què gaudíem fins no fa molt de temps. En tenim experiència: l'euro per recepta, les intervencions sense hospitalització, etc.

Quan patim una malaltia crònica o una malaltia greu i estem cansats de píndoles, cures i teràpies doloroses, provem a la desesperada els remeis que ofereix la medicina alternativa. Però no sempre és així. Cada vegada més persones acudeixen a la medicina complementària

2.- Això era una guineu a qui agradava molt fer bromes als altres. Un dia convidà una cigonya a dinar a sa casa. La guineu féu arròs de brou i el dugué a taula en dos plats. La pobra cigonya, amb el bec tan llarg, no pogué agafar ni un gra d'arròs. La guineu, en canvi, s'acabà tot el plat i encara l'escurà amb la llengua.

La cigonya decidí venjar-se de la broma de la guineu. Deixà passar el temps i al cap de dos o tres mesos la convidà a dinar a sa casa. El dia de la invitació la guineu pensava: "Que bé que dinaré hui!". Però la cigonya dugué a taula dos tassons alts i estrets, plens de carn tallada en trossos menuts. El bec de la cigonya entrava molt bé dins el tassó, però la guineu tenia el morro massa ample i no pogué menjar res.

La guineu tornà a sa casa trista.

3.-

Pasteur va començar les seues investigacions estudiant dues substàncies químiques: l'àcid tartàric i l'àcid racèmic. Aquestes substàncies semblaven idèntiques en tot, menys en una cosa: l'àcid tartàric exercia un efecte estrany sobre determinats tipus de llum; semblava com si la desviés, mentre que l'àcid racèmic no tenia aquest efecte.

Els amics de Pasteur se'n reien i li deien que no valia la pena enfadar-se per un cosa com aqueixa. Però a Pasteur no li semblava cap assumpte que no fóra important, va obtenir cristalls de tots dos àcids i els examinà al microscopi. Els cristalls de l'àcid tartàric eren tots iguals, mentre que els de l'àcid racèmic eren de dues menes. Uns s'assemblaven als cristalls de l'àcid tartàric, els de l'altra mena eren imatges reflectides del primer. (Era com mirar un pilot de guants, uns de la mà dreta i els altres de l'esquerra.)

